

Порівняльне дослідження слідів на кулі (гільзі), виявлених на місці події, та слідів на кулі (гільзі), отриманих експериментальним шляхом, провадиться шляхом співставлення за допомогою порівняльного мікроскопа (МСК-1, МС-51 та ін.) і за збільшеними фотознімками. Для отримання фотографічного зображення розгортки кулі зі слідами нарізів каналу ствола використовуються спеціальні пристрої оптичного фоторозгортання (наприклад, прилад РФ-4). При такій зйомці на фотознімку отримується послідовно розгорнуте зображення циліндричної поверхні кулі. Для вивчення слідів на кулі за глибиною (профілем) застосовується профілографічний метод (у профілометрі розміщують кулю, де за допомогою алмазної голки отримують параметри слідів на ній, а потім, використовуючи ці дані, будують профілограми).

СПЕЦІАЛЬНІ ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО ЕКСПЕРТА-КРИМІНАЛІСТА ЯК ГОЛОВНОГО СУБ'ЄКТА ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОВС

Прокопенко Г. І., доцент кафедри кримінально-правових дисциплін ННІПП НАВС

Експертно-криміналістична служба в органах внутрішніх справ була створена як ефективний засіб боротьби зі злочинністю і з самого зародження тісно пов'язана з організацією розкриття і розслідування злочинів. Удосконалювалась методика виконання експертиз, техніка і тактика збирання, дослідження і використання доказової інформації.

На сьогодні зростання запитів слідчої і оперативно-розшукової практики у зв'язку з підвищенням рівня боротьби із злочинністю в нашій країні, використанні з цією метою нових наукових досягнень в галузі експертно-криміналістичної діяльності визвали реорганізацію експертно-криміналістичної служби МВС України і на її базі в січні 1999 року був створений Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний

центр МВС України. Він має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку із зображенням державного герба України і інше техніко-криміналістичне та кадрове забезпечення для своєї діяльності.

Специфіка професійної діяльності представників різних служб органів внутрішніх справ суттєво відрізняє її від інших видів суспільної діяльності. Це в свою чергу обумовлює комплекс вимог не лише до професійних, але й морально-психологічних якостей працівників органів внутрішніх справ. Вченими вже розроблено класифікації професійних і моральних вимог стосовно працівників окремих служб органів внутрішніх справ: слідчих (Васильєв В.Л., Котов Д.П., Ратінов А.П. і ін.), працівників оперативних підрозділів (Гребельський Д.В., Возний А.Ф., Сінілов Г.К. і ін.), працівників, які здійснюють профілактичну діяльність (Алексеев А.І., Єремичев І.А., Сундієв І.Ю. і ін.) та інших. Взагалі, стосовно особи спеціаліста тієї чи іншої служби органів внутрішніх справ можна виділити два типи вимог:

- *загальні*, що стосуються всіх категорій працівників органів внутрішніх справ;
- *спеціальні*, що стосуються особи працівника у зв'язку із специфікою виконання ним конкретних функцій в рамках тієї чи іншої спеціалізації.

Загальні вимоги до особи співробітника органів внутрішніх справ пов'язані: зі змістом його службової діяльності як видом державної служби; з регламентацією правової діяльності (знання законів і підзаконних нормативних актів); з протидією зацікавлених осіб (уміння застосовувати організаційно-технічні і моральні якості у взаємовідносинах з особами, що з'явилися в полі його діяльності); з наявністю владних повноважень (уміння розумно і законно користуватися своїми владними повноваженнями); із збереженням службової таємниці; з багатогранністю діяльності органів внутрішніх справ (уміння швидко включатись в нову справу, використовувати в нових умовах попередні знання, уміння і навички, тощо); з дефіцитом

часу, своєрідністю зовнішніх умов і перевантаженням в службовій діяльності (уміння переборювати поспішність, розгубленість і дезорганізацію, які можуть призвести до непередуманих дій і рішень, до порушення законності).

Окрім загальних професійних якостей, притаманних працівникам ОВС, для експерта-криміналіста необхідні спеціальні професійні якості. До таких, на нашу думку, можна віднести:

– *об'єктивність і неупередженість при проведенні експертних досліджень*. Це означає, що експерт повинен встановити істину при проведенні експертних досліджень незважаючи на те, кому ця істина “вигідна”.

– *самокритичність, здібність і готовність визнавати свої помилки*.

Експерт повинен бути абсолютно незалежним у своїх міркуваннях від будь-якого впливу чи дії.

– *наукова добросовісність* (формування висновків лише на основі результатів проведених досліджень).

– *коректність у відношенні з посадовими особами, які призначили експертизу, та іншими учасниками процесу*. Експерт повинен вбачати в своїх колегах рівних собі партнерів і відповідно до цього шанобливо ставитись до їх думок, разом з тим тактовно, але без самовпевненості, відстоювати свою позицію.

– *суворе дотримання службової таємниці*. Маються на увазі випадки, коли експерт при відсутності службової необхідності повідомляє стороннім особам фабулу справи, по якій він проводить експертизу, зміст дослідження, методи, які він застосовує.

Таким чином, можна зробити висновок, що професійна мораль експерта-криміналіста, вбираючи в себе всі загальносуспільні моральні принципи, збагачує їх у сфері професійної діяльності специфічними моральними принципами. Загальні моральні принципи не лише не обмежуються специфічними моральними нормами, але і доповнюються

вимогами, які пред'являються лише до представників даної професії. Тобто, професійна мораль виступає як комплекс більш зобов'язуючих, “більш суворих” моральних правил у порівнянні із загальними моральними принципами.

СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА: СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ

Савлук К. С., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Судово-почеркознавчі експертизи сьогодні відіграють важливу роль у кримінальному судочинстві. Потреба у їхньому призначенні постає кожного разу, коли для вирішення чи розв'язання певних питань, з'ясування обставин, що мають значення у кримінальному провадженні, виникає необхідність застосування спеціальних знань для дослідження рукописних записів, підписів. Як правило, необхідність у таких дослідженнях виникає у випадках потреби ідентифікації конкретної особи; визначення умов, у яких виконувався об'єкт почеркознавства; встановлення належності почерку виконавця до групи почерків, притаманних особам певної статі, віку або типу тощо.

У сучасний період судове почеркознавство є високорозвинутою предметною галуззю теорії судової експертизи і галуззю криміналістики. Характерним для нього є подальший активний розвиток теоретичних засад судового почеркознавства; експериментальних розробок; узагальнень експертної практики; удосконалення існуючих методів і створення нових, більш ефективних методів експертного дослідження почерку.

Розвиток теоретичних засад судового почеркознавства у сучасний період ознаменувався:

– розробкою основних положень вчення про процес експертного дослідження як компонент предмету судового почеркознавства (комплексні методики вирішення судово-